Джерела та література

1. Бабенко Л. Г. Лингвистический анализ художественного текста : учеб. для вузов по спец. «Филология» / Л. Г. Бабенко, И. Е. Васильев, Ю. В. Казарин. – Екатеринбург : Уральский гос. ун-т им. А. М. Горького, 2000. – 534 с.
2. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / Анна Вежбицкая ; [отв. ред. М. А. Кронгауз, вступ. ст. Е. В. Падучевой]. – М. : Рус. слов., 1996. – 416 с.
3. Вернадский В. И. Мысли о ноосфере / В. И. Вернадский // Биосфера и ноосфера. – М. : Наука, 1989. – С. 178–242.
4. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія / Голубовська Ірина Олександрівна. − 2-ге вид., випр. і допов. – К. : Логос, 2004. – 284 с.
5. Красных В. В. Этнопсихолингвистика и лингвокультурология : курс лекций. – М. : Гнозис, 2002. – 284 с.
6. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : учеб. пособие / В. А. Маслова. – Мн. : ТетраСистемс, 2005. – 256 с.
7. Маслова В. А. Лингвокультурология : учеб. пособие / В. А. Маслова. – М. : Академия, 2001. – 208 с.
8. Мухачёва А. М. Пространственные метафоры как фрагмент русской языковой картины мира : дис. … канд. филол. наук : 10.02.01 / Мухачёва Анна Михайловна. – Томск, 2003. – 299 с.
9. Ольшанский И. Г. Лингвокультурология в конце XX в. Итоги, тенденции, перспективы / И. Г. Ольшанский // Лингвистические исследования в конце XX в. : сб. обзоров. – М., 2000. – С. 26−55.
10. Яковлева Е. С. Фрагменты русской языковой картины мира (модели пространства, времени и восприятия) : монография / Е. С. Яковлева. – М. : Гнозис, 1994. – 344 с. – (Язык. Семиотика. Культура).

Богуцкий Вадим. Пространство в системе универсальных культурных кодов человечества. В статье исследуются характеристики пространства как понятийная универсалия, а также присущий ему общекультурный семантический потенциал. Национальная культура рассматривается как особенный «язык», знаковое содержание которого реализуется через коды культуры. Единство понятийного базиса человечества проявляется, прежде всего, в феномене культурных «универсалий», которые так или иначе находят свое выражение в языке. Пространство анализируется как одна из главных универсалий человеческой культуры, которая представляет важнейшую форму существования мира и жизни в нем человека, а также широко и разнообразно представлена в разных формах культурного сознания человечества.

Ключевые слова: пространство, универсалия, культурный код, культурное сознание, социум, семантика пространства, кодификация, концепт.

Bohutskyj Vadym. Space in the System of Universal Cultural Codes of Humanity. The article deals with the investigation of space descriptions as a conceptual universal, and its inherent culture-wide semantic potential as well. A national culture is examined as the special «language» whose sign content is realized through codes of culture. The unity of conceptual basis of humanity appears first of all in the phenomenon of cultural "universals" that in a varying way is found the expression in a language. Space is analyzed as one of the main universals of human culture that presents the major form of existence of the world and human's life in it and widely, and diversely presented in the different forms of cultural consciousness of humanity.

Key words: space, universal, cultural code, cultural consciousness, society, semantics of space, codification, concept.

Стаття надійшла до редколегії
12.03.2013 р.

УДК 811.8:398.2:81'42

Світлана Волкова

Образний простір амеріндіанських фольклорних текстів

У статті з етнолінгвістичної, лінгвокультурологічні та когнітивно-семіотичної позицій досліджено образний простір амеріндіанських фольклорних текстів. Надано визначення міфолорним образам, представлено основні їх типи (образи-реалоніми, образи-артефакти, образи-символи), схарактеризовано їх функції в текстах.

Ключові слова: лінгвокультурологічний підхід, когнітивно-семіотичний підхід, міфолорні образи.

© Волкова С., 2013

Постановка наукової проблеми та її значення. Поняття простору широко застосовується в лінгвістичній науці. Говорять про простір тексту [13], тривимірний простір мови [11; 12], концептуальний, когнітивний [7], культурний [5] і ментальний простір [20].

Термінологічна неоднозначність використання поняття «простір» пояснюється багатоаспектністю його онтологічних властивостей і гносеологічних характеристик [16, с. 350]. У сучасній лінгвістиці це поняття використовують у двох аспектах: 1) для вивчення просторово-часових відносин [2; 1]; 2) для дослідження тексту як семантичного і семіотичного простору [9, с. 433].

Актуальність нашого дослідження зумовлена поглибленням тенденції до комплексного вивчення образного простору фольклорних текстів, потребою систематизації й упорядкування компонентів образного простору амеріндіанських фольклорних текстів. Отже, вважаємо за доцільне виявлення типології образів фольклорних текстів американських індіанців (далі – амеріндіанців) для подальшого аналізу їх динаміки в амеріндіанській художній літературі.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Специфіка амеріндіанської міфології та фольклору полягає в їх взаємопроникненні і взаємозалежності (S. Bronner, H. B. Alexander, S. Thompson), що впливає й на систему образів, представлених у фольклорних текстах автохтонів. Американські дослідники доводять, що фольклорні образи мають витоки з міфології автохтонного населення [17; 19; 22].

Дослідження природи цих образів потребує чіткого розуміння поняття «образ». У сучасній лінгвістичній науці образ тлумачиться як форма мислення та засіб пізнання, що складається задовго до появи художнього образу, становлення якого пов'язане з розвитком художньої свідомості [3, с. 10]. Як зазначає Л. І. Бєлєхова, у лінгвістичному смислі образне пізнання – це засіб освоєння та творчого переосмислення навколишньої дійсності, наслідком чого є художній образ [3, с. 10]. У руслі когнітивної лінгвістики словесний художній образ розуміють як тривимірну величину, що інкорпорує передконцептуальну, концептуальну й вербальну іпостасі [17, с. 352].

Комплексний, етнолінгвістичний, лінгвокогнітивний і когнітивно-семіотичний підхід до аналізу образного простору автохтонного фольклору потребує введення до наукового вжитку нового лінгвістичного поняття – міфолорний образ.

Міфолорний образ ми визначаємо як продукт синтезу міфологічного та фольклорного начал, у якому опредметнені уявлення амеріндіанського етносу про будову світу, місце людини в ньому, природні явища та відносини між людиною і природою. Міфолорний образний простір ми розуміємо як систему образів-реалонімів, образів-артефактів і образів-символів.

Образи-реалоніми (термін В. М. Топорова) пов'язані з реальністю існування певного етносу. Образ-реалонім розуміється в різних аспектах: 1) онтологічному – як схематичний об'єкт, надбудований над своїм матеріальним субстратом; 2) семіотичному – як знак, засіб смислової комунікації в межах культури, явного буття етносу; 3) гносеологічному – як вигадка, припущення, висвітлення та «пожвавлення» матеріалу силами смислової виразності; 4) естетичному – як життєподібний організм, у якому немає нічого зайвого, випадкового, але який створює враження краси через цілковиту єдність і кінцеву осмисленість своїх частин [14, с. 300].

Лінгвокультурологічний підхід до семантичного аналізу образів-реалонімів казок індіанців дав змогу осмислити сам механізм підбору тварин в образну систему. К. Леві-Строс характеризує цей процес як фокусування реальних характеристик тварин крізь призму міфологічної свідомості. Вказуючи на зв'язок між чуттєвим сприйняттям тварини та її якостями, К. Леві-Строс наголошував: «… види, наділені якоюсь знаменною рисою – формою, забарвленням чи запахом – відкривають споглядачеві те, що можна було б назвати "правом дотримання", дозволяють постулювати, що ці видимі риси є знаком прихованих таких самих специфічних властивостей» [8, с. 126]. За результатами семантичного аналізу образів тварин, ми зробили висновок, що специфікою таких казок є актуалізація антропоморфної схеми людського життя, що актуалізується персоніфікацією тварин. Саме образи тварин мають найбільшу визначеність і постійний характер, вони «працюють» над ідеєю пом'якшення антиномій людського буття [8, с. 126].

У казках амеріндіанців до образів-реалонімів передусім належать Койот (Coyote) і Кролик (Rabbit). Передконцептуальною основою цих образів постає архетип Трікстер. Архетипи – психічні структури, що складають колективне несвідоме (К. Г. Юнг). Архетипи вважаються первісними образами, на основі яких формуються концепти, які можуть актуалізуватися в словесному поетичному образі

(Л. І. Бєлєхова). У сучасній українській лінгвістиці питання архетипу є об'єктом наукового інтересу таких учених, як О. Г. Астаф'єв, Л. І. Бєлєхова, О. С. Колесник, С. М. Пригодій, І.В. Яковенко. Через архетипи людина сприймає міфологічну картину світу, що об'єктивує культурно-мовне буття соціуму.

Так, семантичний аналіз міфолорного образу, підґрунтям якого є архетип Трікстер, показав, що його змістове наповнення варіюється залежно від географічного розміщення того чи того племені, а також особливостей ментального простору, який моделюється мовою етносу. Втілення ознак архетипу Трікстера також різниться залежно від тварин, що існують у місцевості, де проживають племена: на південному заході – це Койот, на північному заході – Ворон, у районі Великих озер – Заєць або Кролик, Старий – для індіанців блекфіт та кроу. Так, у казці «Coyote and Wasichu» (плем'я *brule sioux*) Койот-трікстер – обдурювач, але його хист до омани використовується на користь людям, які чекають на перемогу Койота над білою людиною: *There was a white man who was such a sharp trader that nobody ever got the better of him. Or so people said, until one day a man told this wasichu: «There's somebody who can outcheat you anytime, anywhere.» «That's not possible,» said the wasichu. «I've had a trading post for many years, and I've cheated all the Indians around here.» «Even so, Coyote can beat you in any deal*» (AIML, 342). Образ Койота-трікстера вербалізується лексичними одиницями перехитрити (*outcheat*), подолати (*beat*).

У казці «Rabbit Boy» (казка племені *white river sioux*) діють два полярних трікстери – позитивний (кролик) і негативний (павук), актуалізуючи, відповідно, міфологічні уявлення амеріндіанців про добро і зло. Кролик-трікстер наділений позитивними характеристиками: « *... his good looks and kind heart, great mystery power to live among other people. He had strange power, wisdom, generosity and vision*» (AIML, 383). Павук-трікстер – представник небосвіту (згідно з міфом про «Star Country» Spider Man мешкає в зоряній країні [24, с. 141]), здатний на нечесні, аморальні дії проти хлопчика кролика: «*But, Iktome, the wicked Spider Man, the mean trickster, prankster, and witch doctor, began to say bad things about Rabbit Boy*.» Негативні характеристики трікстера виражені епітетами *mean* (підлий), *witch* (чаклунський), а також іменником *prankster* (пустун).

Із позиції композиційної стилістики тексту (В. Одинцов) ці образи виконують текстотвірну функцію. Ця функція реалізується через розгортання низки мотивів. Казка, як новела і роман, представляє комбінацію мотивів [16, с. 62]. За визначенням О. Фрейденберга, саме в образі-персонажі художнього тексту стабілізуються мотиви, а морфологія персонажу представляє морфологію сюжетних мотивів [15, с. 678]. Образи-реалоніми досліджуваних текстів казок – це форми трансформування і розвитку міфілогічних мотивів про гармонію, добро і зло, створення світу, відстоювання національних інтересів.

Наступна група міфолорних образів – це образи-артефакти. Артефакти — предмети культури, які, на відміну від явищ природи, мають подвійну визначеність. З одного боку, їх, як і природні явища можна розглядати як існуючу незалежно від ментальної свідомості людини реальність. А з іншого боку, в артефактах втілено те, що називають «смислом», «значенням». За визначенням В. В. Красних, артефакти належать до уявлень у системі ментефактів, а первинний образ артефакту заснований на реалії з наступним нарощуванням якостей або властивостей предмета [6, с. 39].

Передконцептуальною стороною образу артефакту є абстрактна ідея. З огляду на це артефакти стають символами культури, які передають етнокультурне розуміння світу. Артефакти посідають важливе місце в системі матеріальних і духовних цінностей людини, стають підґрунтям для породження національної символіки етносу [4].

Інтерпретаційно-текстовий аналіз фольклорних текстів амеріндіанців дав змогу виділити ключові етнокультурні артефакти: Сакральне Дерево (Sacred Tree) і Колесо Медіси (Medicine Wheel). Ідея гармонійного зв'язку всього, що існує в природі (в землі, на землі і над землею), акумулюється в Сакральному Дереві і цей зв'язок здійснюється за колом, представленим Колесом Медіси [24, с. 99].

Сакральне Дерево й Колесо Медіси є просторово-часовими маркерами міфологеми *СТВОРЕННЯ СВІТУ*, в основі якої лежить мотив гармонійного начала, що словесно відображається в текстах амеріндіанських фольклорних казок. Так, у казці «Corn Mother» мотив гармонійного начала об'єктивується словесними номінаціями, що позначають матеріальні й нематеріальні природні явища: «*She was born of the wonderful earth plant, and of the dew, and of warmth*» (AIML, 12). Далі описується процес народження нової людини завдяки краплі роси, теплу сонця. І все це перебуває в гармонії, знакову форму якої представляє Сакральне Дерево: *«Because a drop of dew fell on a leaf and was*

warmed by the sun, and the warming sun is life, this girl came into being – from the green living plant, from moisture, and from warmth.» У фрагменті йдеться про те, як крапля роси впала на листя, її зігріло сонце, а сонце – це життя, так народилася дівчинка – із зеленої рослини, вологи і тепла. Міфолорний образ-артефакт Сакральне Дерево не має тут прямої словесної номінації, а виражений метонімічно: листя (частина) замість дерева (ціле). У цих словесних номінаціях актуалізується мотив гармонійного існування в природі.

Мотив створення Землі розвинуто в казці «Creation of the Animal People»: «*The earth was once a human being. Old One made her out of a woman. The soil is her flesh, the rocks are her bones, the wind is her breath, trees and grass are her hair*» (AIML, 14). Сакральне Дерево згідно з міфологічними уявленнями американських індіанців є центром Всесвіту, саме навколо нього розташовані інші етнокультурні символи, що представляють землю, гори, вітряний простір, небесний простір. У наведеному фрагменті казки ментальне світосприйняття амеріндіанцями Всесвіту віддзеркалюється образами землі як основи, на якій все стоїть, гір, вітру як образу вітряного простору і рослини (дерева і трава) як невід'ємної часточки загального організму.

У міфологічних уявленнях амеріндіанців розвиток усього в природі відбувається за колом. Про Колесо Медіси як сакральне коло життя писав амеріндіанський письменник і актор Сан Бер (Sun Bear). Він зазначав, що життя йде за колом, а ми, люди, є частиною цього кола. Мінерали, рослини, усі тварини й птахи, рослини – все це частки кола. Разом ми існуємо на Землі, щоб учитися гармонії [26, с. 99]. Ці спостереження образно відображені в культурному артефакті Колесо Медіси (Medicine Wheel). Вербальний образ Колеса Медіси графічно представлений дерев'яним колом із чотирма позначками і прикрашений орлиним пір'ям. Про етнокультурне значення Колеса Медіси як культурного артефакту писав американський етнокультуролог Джозеф Маршал, зазначаючи, що Колесо Медіси є символом життєвої сили, здатності до чогось, могутності [22, с. 225]. У текстах автохтонного фольклору Колесо Медіси має широкий діапазон семантичного поля – від чарівного засобу (як предметного, так і абстрактного), до образу Творця. Як найяскравіший представник кластера трікстерів Койот володіє кмітливістю (*cheating medicine*), що допомагає йому отримати бажане: «*So Coyote rode off with the wasichu's fast horse and his fine clothes while the wasichu stood there bare-assed*» (AIML «Coyote and Wasichu», 342). Колесо Медіси в казці «Great Medicine Makes a Beautiful Country» втілено в образі Творця (*Great Medicine*) красивої країни, де панує гармонія і злагода між людьми, тваринами та рослинами: «*In this beautiful country the Great Medicine put animals, birds, insects, and fish of all kinds. Then he created human beings, to live with the other creatures. Every animal, big and small, every bird, big and small, every fish, and every insect could talk to the people and understand them. The people could understand each other, for they had a common language and lived in friendship*» (AIML, 112). Образ-артефакт Колесо Медіси, словесно виражений *Great Medicine*, виконує в тексті смислотвірну функцію. За допомогою лексичних засобів *красивий* (*beautiful*), *розуміти* (*understand*), *спільний* (*common*), *дружба* (*friendship*) створюється художній образ чудової країни, що об'єктивує бажання амеріндіанського народу жити в мирі, дружбі й злагоді.

Наступний тип міфолорних образів складають словесні образи-символи, у яких втілюються міфологічні, біблійні та фольклорні знання про світ. Вони є архетипними й характеризуються сугестивною функцією: створюють емоційне напруження внаслідок використання амбівалентних символів, що викликає труднощі в обробці інформації [16, с. 357].

Так, наприклад, у казці «Spotted Eagle And Black Crow», у якій ідеться про птахів, що збираються на війну з іншими птахами, щоб отримати орлине пір'я: «*Let's go on a war party against the Pahani. We'll get ourselves some fine horses and earn eagle feathers*» (AIML, 261). Для осмислення словесного предметного образу *eagle feathers* потрібно знати зміст символу орлине перо в амеріндіанській міфології. Аналіз словникових статей із міфологічних символів американських індіанців дав змогу визначити етнокультурну семіотику цього образу [24, с. 59]. Пір'я використовувалося з різною метою: для декорації зброї, предметів одягу, в різних церемоніях. Саме орлине пір'я слугує тотемом для людини [24, с. 59]. Тому володіти орлиним пером означає для амеріндіанців бути захищеним і мати певну владу над природними стихіями, вміти чути і розуміти світ природи. У тексті казки, що аналізується, герої збираються не просто отримати орлине пір'я, а здобути їх, доклавши певні зусилля, що вербалізовано лексемою *earn* («to get something as a result of your efforts or your behaviour» [25, с. 437]).

Орел вважається священним птахом для американдіанців. Він високо літає, а значить, наближений до Великого Духу (Great Spirit). Орлине пір'я – це свого роду код культури, що є засобом оцінки інтеріоризованого світу і внутрішнього досвіду людини, який зумовлений культурою етносу і представлений у семіотичній системі мови [10, с. 248].

Семіотика образу-символу *eagle feather* представляє предметний код культури [6, с. 244], оскільки йдеться про предмет – орлине перо, що заповнює реальний простір і належить до навколишнього світу.

До міфолорних образів-символів, що отримали словесне вираження в текстах американдіанського фольклору, відносимо й словесний вислів Танець Сонця (Sun Dance). У словнику міфологічних символів американдіанців пояснюється, що Танець Сонця – головний ритуальний танець багатьох американдіанських племен [24, с. 216]. Послідовність рухів танцю символізує створення Всесвіту, єдність із силами Сонця. Цей ритуал означає наближеність людини до Творця. Від дотримання всіх вимог до виконання цього танцю залежить подальше ставлення Творця до людей. Наприклад, у казці «*The Great Medicine Dance»* семіотика цього ритуалу розкривається через перелічення дій, виражених дієсловами, що позначають його смисл: *«The Tsis-Tsistas people have danced the great medicine dance for a long, long time, longer than anyone can remember or even imagine. The dance represents the making of this universe and was conceived and taught to the people by the Creator, Maheo, and his helper, Great Roaring Thunder. It portrays the making of the sun, moon, and stars; of rain, wind, and snow; of Grandmother Earth and the blue sky above her; of the mountains and rivers; of all living things, big and small»* (AIML, 34).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. У дослідженні зроблено спробу структурації образного простору американдіанських фольклорних казок, унаслідок чого виокремлено образи-реалоніми, образи-артефакти й образи-символи. Інтерпретаційно-текстовий аналіз фольклорних текстів американдіанців дав змогу визначити ці образи як міфолорні. Під міфолорним образом розуміють продукт синтезу міфологічного і фольклорного начал, у якому опредметнені уявлення американдіанського етносу про будову світу, місце людини в ньому, природні явища та відносини між людиною і природою. Дослідження функціональної спрямованості міфолорних образів в автохтонних американдіанських казках показало, що вони виконують текстотвірну, смислотвірну, семіотичну функції. У подальшому перспективним вважаємо аналіз семантики міфолорних образів у текстах американдіанської художньої прози.

Джерела та література

1. Аристотель. Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории / Аристотель. – Минск : Литература, 1998. – 1392 с.
2. Арутюнова Н. Д. В целом о целом. Время и пространство в концептуализации действительности / Н. Д. Арутюнова // Логический анализ языка: семантика начала и конца. – М. : Индрик, 2002. – С. 3–18.
3. Бєлєхова Л. І. Словесний образ в американській поезії: Лінгвокогнітивний погляд : монографія / Л. І. Бєлєхова. – М. : ООО «Звездопад», 2004. – 376 с.
4. Дукальская И. В. Семантические и прагматические характеристики английского лингвокультурного кода «артефакты» : автореф. дис. … канд. филол. наук : специальность – 10.02.04 / Дукальская Ирина Владимировна. – Самара, 2009. – 23 с.
5. Красных В. В. Когнитивная база vs культурное пространство в аспекте изучения языковой личности / В. В. Красных // Язык. Сознание. Коммуникация : [сб. ст.]. – М. : Филология, 1997.
6. Красных В. В. Этнопсихолингвистика и лингвокультурология : курс лекций / В. В. Красных. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2002. – 284 с.
7. Кубрякова Е. С. Виды пространства текста и дискурса / Е. С. Кубрякова, О. В. Александрова // Категоризация мира: пространство и время. – М. : Изд-во МГУ, 1997. – С. 15–26.
8. Леви-Строс К. Неприрученная мысль / К. Леви-Строс // Первобытное мышление. – М. : Республика, 1994. – С. 113–134.
9. Лотман Ю. М. Семиосфера: Культура и взрыв; Внутри мыслящих миров : статьи; исследования / Ю. М. Лотман. – СПб. : Искусство, 2000. – 704 с.
10. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля, 2010. – 844 с.
11. Степанов Ю. С. В трехмерном пространстве языка (семиотические проблемы лингвистики, философии, искусства) / Ю. С Степанов. – М. : Наука, 1985. – 335 с.
12. Степанов Ю. С. Язык и метод. К современной философии языка. Знак. Понятие. Ментальный мир. Реальность. Номинализм и реализм. Новый реализм / Ю. С. Степанов. – М. : Яз. рус. культуры, 1998. – 784 с.

13. Топоров В. Н. Пространство и текст / В. Н. Топоров // Текст: Семантика и структура. – М. : Наука, 1983. – С. 227–284.
14. Торчинский М. М. Украинская ономастическая терминология (проект) и ее значение для становления денотатно-номинативных классификаций имен / М. М. Торчинский // Украинская терминология и современность : сб. науч. тр. – Вып. VII. – М. : Финансы, 2007. – С. 298–302.
15. Фрейденберг О. Мотивы / О. Фрейденберг // Поэтика. Труды русской и советской поэтических школ. – Budapest : Zankonyukiado, 1982. – С. 678.
16. Шкловский В. О. О теории прозы / В. О. Шкловский. – М. : Наука, 1983. – С. 62.
17. Язык и пространство: проблемы онтологии и эпистемологии : [монография] / [А. Э. Левицкий, С. И. Потапенко, Л. И. Белехова и др. ; под ред. А. Э. Левицкого, С. И. Потапенко. – Нежин : Изд-во НГУ им. Н. Гоголя, 2011. – 483 с.
18. Dundes A. Interpreting Folklore / A. Dundes. – Bloomington : Indiana University Press, 1980. – 266 p.
19. Eco U. Semiotics and the Philosophy of Language (Advances in Semiotics) / Umberto Eco. – Bloomington : Indiana University Press, 1986. – 226 p.
20. Eliade M. Myth and reality / Mercea Eliade. – New York : Harper and Row, 1975. – 251 c.
21. Fauconnier G. Mental Spaces: Aspects of Meaning Construction in Natural Language / G. Fauconnier. – Cambridge : Cambridge University Press, 1994. – 190 p.
22. Robinson G. Raven Trickster / Gail Robinson. – N. Y. : Atheneum, 1982. – P. 11.
23. Marshall J. The Lakota Way: Stories And Lessons For Living / J. Marshall. – The USA : Penguin Compass, 2002. – 229 p.

Довідникова література

1. Bryant Page. The Aquarian Guide to Native American Mythology. – London : The Aquarian Press, 1991. – 172 p.
2. Macmillan English Dictionary For Advanced Learners. – Oxford, 2002. – 1692 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Bear S. Dreaming with the wheel: how to interpret and work with your dreams using the medicine wheel / Sun Bear. – New York : Simon & Schuster, 1994. – non-fiction. – 134 p.
2. Erdoes R. American Indian Myths and Legends / Richard Erdoes, Alfonso Ortiz. – N. Y. : Random House, 1984. – 521 p.

Волкова Светлана. Образное пространство америндских фольклорных текстов. Исследование образного пространства фольклорных текстов американских индейцев (америндов) проводится с применением этнолингвистического, лингвокультурологического, когнитивно-семиотического подходов. Материалом исследования выбраны америндские фольклорные сказки. Интепретативно-текстовый анализ фольклорных сказок америндов позволил структурировать образную систему исследуемых текстов, в которую вошли образы-реалонимы, образы-артефакты, образы-символы. В статье эти образы трактуются как мифолорные. Мифолорные образы понимаются нами как продукт синтеза мифологического и фольклорного начал, в котором опредмечены представления америндского этноса о сотворении мира, места человека в нем, природных явлений и отношений между человеком и природой. Анализ функций мифолорных образов показал, что они выполняют текстообразующую, смыслообразующую и семиотическую функции.

Ключевые слова: этнолингвистический подход, лингвокультурологический подход, когнитивно-семиотический подход, мифолорные образы, образы-реалонимы, образы-артефакты, образы-символы.

Volkova Svitlana. Amerindian Folklore Image Space. The article focuses on the problem of linguistic studying of image space in American Indians folklore texts. Ethnolinguistic, linguacultural and cognitive semiotic approaches have been applied in the research. As the factual material for investigation the identified problem we have taken Amerindian folk tales. Among the images of Amerindians folk tales there have been singled out images realonims, images artifacts and images symbols. It is proved that all of mentioned types of images comprise image space of folk tales and are of mythological and folklore nature. Due to this analyzed mages are identified as mytholoric. Mytholoric images are defined as the result of synthesized process of mixing the mythological and folklore features of the images with conceptualizing the ideas of Amerindian ethnos about making the world, the place of human being in it, nature phenomena, people and nature relationship. Analyzing the functions of mytholoric images in the texts highlighted their text forming, sense expressing and semiotic functions.

Key words: linguacultural approach, ethnolinguistic approach, cognitive semiotic approach, mytholoric images, realonims, artifacts, image space.

Стаття надійшла до редколегії
01.04.2013 р.